

МОТРОНА

Сон залишив її давно. Пішов із тими митями-роками, де було колись бабине горе й щастя, біди й розлуки, любов і мрії. Усе-усе побігло полем кудись за обрій, пропало без сліду й знаку. А тут, у хаті – тільки стіни сирі, наче вимочені в тій гарбузовій кваші, що курям натирає на ранок і лишає коло печі, аби теплим снідали. Трохи тягне морозом із долівки, чути старими простьолками й цвілим кожухом із шифанера. З ночі в ніч баба дивиться в стелю. Крізь шваркіт жарини-лампи вслухається в перегук далеких дяківських псів. Коли-не-коли озивається і її Бровко – чи на kota, чи від холоду... А вона все чекає, що цокне сінешня клямка та рипнуть двері.

Давно вже немає діда. Минулого року й сина-афганця віддала землі. Невістка подалася на заробітки в Італію. Онука десь підкорює столицю. Перевертається Мотрона в сирій постелі, наче в землі. Чи сон у відкриті очі, чи марево: гукає колодка об землю. Чути сокиру – Андросик у дворі дрова рубає. А вона, Мотронка, у шибку на нього дивиться. Милується своїм щастям. Ось-ось зарум'яняться пироги – гукатиме до столу:

– Андросю! Коте мій чорнявий! А йди-но, борщу насипала.

А сама ну червоною хусткою запинатися, наче й не варила нічого, не товклася коло печі, а так увесь день «продівувала». Сідає край столу, кулаком голову підперши, чекає, коли на порозі стане:

– А з чим бокаті?

– А з чим їв би?

– Із цілунками-любощами! Чи маєш таких?

– Маю, Андросику! Коте мій чорнявий. Напекла-напекла.

Ніхто вже не зайде у двері. Крайня хата коло поля. Ті, що колись поруч позводили, – давно порожні. Хто сюди приїде, кому вони треба, ті глиняні «хороми»? Ідуть люди в землю, наче краще там. Один за одним лишають її всі, кого знала, кому вірила, кого не забуде. Проводжати ходить.

– Як же це ти, Манько?.. На кого ж ти діда свого лишила? Вставай, дурна, не вигадуй!

– Бувай, Мотю, не згадуй словом лихим. Як образила коли в дівочтві чи тепер оце, – вибачай, не сердься. Не встану вже. Ноги не ходять. Чи що хлопцям твоїм передати?

– Передай, подруго, гостинців. У вузлику тут пироги.

Заплете корінням Маньку, травою зав'яже, занесе снігами.

– Куди ж це ти, Нінко, дружко моя весільна, що й дітей не дождала попроситися?

– Приїдуть. Навідають. А ти з пирогами? Балуеш хлопців своїх.

Виє-виє між хрестами й огорожками. Ковтає суха земля людей, ніяк не насититься. Ходить Мотрона в гості до подружок, до сина Івана, до Андроя свого. Причісує на могилах то суху траву, то зелену, айстрами голови їхні обсаджує. Умиває очі кам'яні – намальовані на плитах. Тихо на селі. У хаті тихо. Мовчить «брехунець», не згадати, коли й говорив востаннє, телевізора вже з десяток літ як потягли разом із каструльками й образами. Газет листоноша не носить – далеко з району, двадцять кілометрів битою дорогою. Тільки вітер з поля грудочками в шибку дражниться:

– Виходь, Мотронко. Чи спиш?

– Не сплю, Андросику. Хай тільки батько заснуть із матір'ю.

– Прибігай до млина. Я там чекатиму, щоб собака глотки не рвав.

– Буду, коте мій. Жди мене.

А з полумиска-молодика на барвінок молоко – рікою. Біло-біло по коліна. Літо плечі лоскоче. То завтра йти в поле з ланкою на буряк. То завтра сонце проїдатиме сорочку, то завтра... А тепер умилася баба водою холодною. Кинула на плечі червону хустину. Вибігла на сніг босими ногами. До млина, до милого – там уже, чекає на неї. Полягають у барвінок, буде косою гратися, розплете, розсипле по плечах чорні пасма. Говоритимуть, наче вік не бачилися. Не наговоряться.

– Мотю, ти?

– Я, мій коте.

– Чи ти кинула псові що, аби гриз собі тихо?

– Кинула хліба окраєць.

– Чого ж то він голосить так? Пів села розбудить.

Не розбудить... Сплять утомлені люди міцно. А хто не спить, не почує – далеко сюди, через поле. Розіслала Мотрона коси по білому снігові, та не видно їх – біліші. Три дні Бровко на місяць вив. На четвертий із цепу зірвався. Сторожує свою бабу за млином. Нехай уже виспиться.

2013